

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”,**

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15-16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА 2

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2014

УДК 614.253.52 (07.07)

Відповідальний за випуск: проф. І. Р. Мисула

“Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України”, присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського (з дистанційним під’єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв’язку) : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 15–16 травн. 2014 р.) : у 2 ч. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2014. – Ч. 2. – 748 с.

своїм власним, хоч і невеликим досвідом. Все це сприяє формуванню особистості майбутнього лікаря як висококваліфікованого клініциста, діагноста та порядної людини.

Висновки. 1. Викладання дисципліни «Педіатрія» у студентів IV та VI курсів на кафедрі факультетської педіатрії у Запорізькому державному медичному університеті спрямоване на вдосконалення навчального процесу, підвищення успішності та забезпечення якості вітчизняної медичної освіти.

2. Поєднання сучасних іноваційних технологій та традиційних практично-орієнтованих методів викладання поліпшує ефективність, результативність навчання та підвищує формування професійних навичок у студентів.

3. Моделювання життєвих та клінічних ситуацій, що застосовується на кафедрі факультетської педіатрії, сприяє генерації різнопланових думок та ідей, стимулює студентів до постійної теоретичної та практичної підготовки, що підвищує як мотивацію до навчання, так і сприяє формуванню особистості майбутнього лікаря як висококваліфікованого клініциста, діагноста та порядної людини.

Література

1. Волосовець, О.П. Зміст і форми організації самостійної роботи студента у вищих медичних навчальних закладах IV рівня акредитації [Текст] / О.П. Волосовець, І.С. Вітенко // Медична освіта. – 2004. – №1. – С. 5-8.
2. Кульчицький, В.Й. Формування професіогенезу особистості студентів медичних вузів України [Текст] / В.Й. Кульчицький // Медична освіта – 2012. – №1. – С. 36 – 39.
3. Пішак, В.П. З досвіду застосування кейс-методу та проактивної презентації при читанні лекційного матеріалу [Текст] / В.П. Пішак, О.І. Захарчук, М.І. Кривчанська // Медична освіта. – 2013. – №1. – С. 16–20.
4. Сиволап В.Д., Михайлівська Н.С. Застосування діагностичних алгоритмів у навчальному процесі студентів медичного факультету [Текст] / В.Д. Сиволап, Михайлівська Н.С. // Запорожский медицинский журнал. – 2007. – №1. – С. 150-151.
5. Степанко С.Л. Сучасні підходи до типології і структури заняття при вивченні клінічних дисциплін медичних ВНЗ [Текст] / С.Л. Степанко // Медична освіта. – 2013. – №1. – С. 43 – 44.
6. Суліма Є. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу [Текст] / Є. Суліма. – Вища школа. – 2010. – №1. – С. 5 – 13.
7. Федченко С.Н. Использование современных технологий, системы контроля и коррекции знаний студентов в контексте Болонского процесса [Текст] / С.Н. Федченко // Клінічна та експериментальна патологія. – 2006. – Том 5, №1. – С. 53-56.
8. Communique of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education [Text] / Leuven and Louvain-la-Neuve/ – 28-29 April 2009.
9. Harris Christopher/ In the Shadow of Bologna [Text] / EAIE Forum, 2000. – Special Edition. – P. 22-24.

УДК 61:377.4:378.147.88

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

М. О. Щербина, І. Ю. Кузьміна

Харківський національний медичний університет

MODERN TECHNOLOGIES IN PRACTICAL TRAINING FOR STUDENTS ON OBSTETRICS AND GYNECOLOGY

N. A. Sherbina, I. Yu. Kuzmina

Kharkiv National Medical University

У статті розглянуто проблему практичної підготовки майбутніх лікарів з акушерства та гінекології. Для підвищення якості навчання рекомендовано розробляти нові педагогічні та інформаційні технології навчання, індивідуально підходити до теоретичних і практичних знань студентів та стимулювати зростання їх інтелектуального розвитку. Завдяки впровадженню інтерактивних методик в педагогічний процес, викладачі спонукають студентів до творчого підходу при вирішенні фахових завдань, застосовують тренінги на фантомах, що дозволяє відпрацьовувати деякі практичні навички, в тому числі при здійсненні невідкладної допомоги.

In the article are consideration the problems of practical training of the future doctors on an obstetrics and gynecology. It is recommended to develop for rising quality of education new pedagogical and information technologies.

of learning, individual to approach to theoretical and practical knowledge of the students and to stimulate increase of their intellectual development. Due to introduction of interactive procedures in pedagogical process, the teachers stimulate the students to the creative approach at the decision of special problems, apply trainings on phantoms, that allows to working off some practical skills, including at rendering an urgent help.

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства обсяг та складність інформаційних потоків з кожним роком збільшується, тому традиційна система навчання у вищих закладах освіти потребує постійного удосконалення на основі досягнень науки та техніки, що пов'язано з поліпшенням методики організації та проведення навчального процесу [1]. Медико-соціальне значення системи охорони матері та дитини визначається її провідною роллю в забезпеченні та поліпшенні здоров'я жінки, зниження материнської та дитячої захворюваності і смертності. Реалізація цих заходів передбачає підвищення ефективності практичної підготовки лікарів, впровадження сучасних освітніх технологій та прогресивних форм навчання в учбовий процес [2].

Основна частина. На кафедрі акушерства та гінекології №1 Харківського національного медичного університету (ХНМУ) оптимізація та контроль якості підготовки майбутніх лікарів є важливим напрямком навчально-методичної діяльності. Метою навчання студентів є поглиблення теоретичної та практичної підготовки випускників вищих навчальних закладів, набуття ними практичних навичок і вмінь, формування професійної готовності до самостійної лікарської діяльності. Згідно з вимогами сьогодення, організація навчального процесу є формування загальноєвропейського освітнього простору з урахуванням вимог Болонського процесу та збереження основних досягнень національної системи підготовки кадрів різного рівня кваліфікації [3].

Вирішення завдань, поставлених перед кафедрою в підготовці майбутніх лікарів, вимагає від викладача високої професійної майстерності, досконалого володіння сучасною методологією проведення навчального процесу, а також творчого підходу до викладання матеріалу, контролю за рівнем засвоєння теоретичних знань та практичних навичок студентами [4].

За весь період навчання на кафедрі акушерства та гінекології студент, під керівництвом викладача, має оволодіти певним переліком практичних навичок і маніпуляцій. Передбачено три рівні засвоєння матеріалу: перший рівень – ознайомлення з теоретичними аспектами практичної допомоги з акушерства та гінекології; другий рівень – уміння застосовувати набуті знання в роботі з хворими, виконувати найбільш поширені та нескладні маніпуляції; третій – уміння надавати допомогу у пологах, проводити необхідні заходи для обстеження та лікування хворих.

Лікар будь-якої спеціальності повинен вміти надати невідкладну допомогу вагітній, породіллі та немовляти у екстремальній ситуації. У зв'язку з тим, перед викладачами кафедри стає складна задача, за той обмаль часу, що відводиться на дисципліну, сформувати у майбутніх лікарів вміння якісного надання невідкладної допомоги з акушерства та гінекології.

Процес навчання повинен проводитися при активному залученні студентів до засвоєння практичних навичок з акушерсько-гінекологічної допомоги на фантомах або анатомічних муляжах. При цьому повинні використовуватися муляжі окремих ділянок тіла людини, що дає змогу відпрацювання практичних навичок щодо надання допомоги у тих випадках, коли це важко реалізувати в клінічних умовах.

Для відпрацювання навичок з акушерства та гінекології в ХНМУ створено тренувальний клас зі спеціальним медичним та фантомним обладнанням, що надає можливість засвоїти де які практичні маніпуляції за допомогою навчальних технологій. Оволодіння клінічними навичками, такими, як техніка бімануального гінекологічного обстеження, зондування маткової порожнини, введення і видалення ВМК, здійснюється на спеціальному муляжі, який використовується для підготовки студентів у навчальному центрі Харківського національного медичного університету (ХНМУ). У разі допущення помилки або неправильної дії студенти не травмують пацієнтів, в будь-який момент можливо зупинити маніпуляцію, для пояснення або виправлення помилок. У виконанні навички одночасно можуть практикуватися кілька учасників, що скорочує тривалість часу тренінгів. Складні етапи можна неодноразово повторити на муляжі без проведення всієї операції. Місце проведення практики не обмежується тільки клінікою чи операційною, студенти можуть практикуватися в послідовному і правильному виконанні етапів маніпуляції у будь-який час і стільки разів, скільки необхідно для її засвоєння. Студенти вивчають на фантомах особливості біомеханізмів пологів при різноманітних варіантах передлежанні плоду (потиличних та тазових), операції накладання акушерських щипців, плідоруйнівних операцій, корекції невірних положень та передлежань плоду, діагностика аномалій кісного тазу, тощо. У разі допущення помилки, або неправильної дії, студенти не травмують пацієнтів, в будь-який момент можливо зупинити демонстрацію для пояснення або виправлення помилок. У виконанні навички одночасно можуть практикуватися кілька учасників, що скорочує тривалість часу тренінгів.

За останні роки почали використовуватися комп'ютерні матеріали, слайди і відеофільми з окремих тем, з наглядним зображенням техніки виконання основних акушерських та гінекологічних маніпуляцій та операцій, які поліпшують візуалізацію і сприйняття навчального матеріалу. Крім того, програма навчання включає заняття у пологовій залі, операційній, в кабінеті УЗД, лапароскопії, тощо. Кожен студент повинен нести чергування у клініці, з обов'язковим прийняттям пологів, участю в операціях у якості асистента, відпрацюванням, під контролем викладача, практичних навичок.

Під час проходження циклу з акушерства та гінекології студенти мають унікальну можливість ознайомитися та проаналізувати досвід інших фахівців з різним рівнем підготовки та світосприйняттям, отримати додаткову інформацію, навчитися аналізу та моделюванню ситуації, прийняття спільних рішень у пошуках шляхів її вирішення.

Найкращі результати у практичній підготовці досягаються тоді, коли студенти мають достатню мотивацію і навчаються за власним бажанням, розуміють значення засвоєння навичок акушерсько-гінекологічної допомоги саме для себе. У тих випадках, якщо сподівання студентів щодо отримання знань, або засвоєння навичок через якісь причини не здійснюється, якість навчання є гіршою. Як вказує педагогічна практика, найкращий спосіб передачі знань та вмінь спостерігається за умови активного залучення студентів до процесу навчання [5]. Особливістю фахової аудиторії є наявність певного досвіду, яким вони можуть ділитися та допомагати один одному.

У той же час, при проведенні аналізу своїх дій, студент повинен оцінювати власні можливості та відчувати брак тих чи інших знань та навичок [6].

Студенти проходять засвоєння тем практичного заняття біля ліжка хворої, у процесі опитування та консультування пацієнтів, ознайомлення з медичною документацією та спілкуванні та дискусії зі студентами групи.

Удосконалення навчального процесу вимагає впровадження сучасних засобів викладання та використання форм контролю знань. При належному організаційно-методичному забезпеченні, тестування є одним з найбільш ефективних і гнучких методів контролю знань студентів. За останні роки цей метод значно поширився у викладацькій діяльності, тому що має переваги в порівнянні з іншими способами перевірки знань. Такі переваги пов'язані з дисциплінуючим впливом на вивчення теоретичного матеріалу та набуття вмінь застосовування на практиці знання, одержані з дисципліни.

Викладання в сучасному вищому навчальному закладі з освітньою концепцією Болонського процесу предмета акушерство та гінекологія потребує підвищення вимог до студентів і викладачів, здатних до вдосконалення, саморозвитку, готових до постійного поновлення знань [7]. Необхідним є також наявність індивідуально орієнтованого стилю спілкування між педагогом та студентами, чому керівництво кафедри акушерства та гінекології №1 ХНМУ приділяє велику увагу.

Викладацький процес на кафедрі акушерства та гінекології №1 ХНМУ дозволить удосконалити знання та кваліфікаційну підготовку студентів та наблизити її до європейської системи навчання.

Висновки. Сучасний розвиток медицини вимагає постійного удосконалення педагогічного процесу з використанням новітніх медичних технологій для поліпшення професійного рівня випускників вищих навчальних закладів, що потребує ширшого використання можливостей різних форм удосконалення практичної підготовки студентів-медиків.

Література

1. Ващенко Н.М. Сучасна освіта в Україні (проблеми реалізації Болонського процесу в українській Вищій освіті) / Н.М.Ващенко // Медична освіта. -2009. – №3. – С. 48-52.
2. Казаков В.М. Порівняльний аналіз систем оцінювання навчальної діяльності студентів медичних ВНЗ при кредитно-модульній організації навчального процесу / В.М. Казаков, О.М. Талалаєнко, М.Б. Первак, Е.Ф. Барінов // Медична освіта. 2007. -№1. -С. 12-16.
3. Про затвердження Програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки : наказ МОН України № 49 від 23.01.2004 р.
4. Наливайко А. П. Про методи врахування результатів поточної успішності в підсумковій оцінці знань (вітчизняний та зарубіжний досвід) / А. П. Наливайко – Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – К : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. -Вип. 38.-С. 15-20.
5. Нейко Є.М. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів при вивченні фундаментальної дисципліни / Є.М. Нейко, Л.В. Глушко, Г.М. Ерстенюк // Медична освіта. -2004.-№1.-С. 13-14.
6. Стрельніков В. Ю. Педагогічні основи забезпечення особистого та професійного розвитку студентів засобом* інноваційних технологій навчання. – Книга 2 – Полтава. – 2008. – с. 145.
7. Методичні основи підготовки основи та проведення навчальних занять в медичних вузах / Мілерян В.Є. – К., 2006. – 80 с.

<i>Т. С. Шумна</i> ДОСВІД ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ ІV ТА VI КУРСІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НА КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ПЕДІАТРІЇ	347
<i>М. О. Щербина, І. Ю. Кузьміна</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ	350
<i>Н. І. Ярема, Н. В. Пасечко, Л. В. Наумова, А. О. Боб, І. В. Смачило, І. П. Савченко, Л. В. Радецька</i> НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ № 1	353
<i>С.М. Ясніковська</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЯК СКЛАДОВОЇ ПІДСУМКОВИХ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛІВ	354
<i>L. O. Bezrukov, N. K. Bogutska</i> GENDER DIFFERENCES OF STEP II PERFORMANCE IN PEDIATRICS OF MEDICAL STUDENTS OF THE SPECIALTY “GENERAL MEDICINE”	355
<i>N. K. Bogutska</i> MEDICAL STUDENTS’ TEST ANXIETY AS PREDICTOR OF STEP II AND ACADEMIC PERFORMANCE	356
<i>V. O. Dulyatkovsky</i> PROBLEMS IN TEACHING PEDIATRICS TO THE ENGLISH-SPOKEN STUDENTS	357
<i>E. U. Kovalenko, O. M. Poeta</i> FEATURES OF THE SELF-WORK OF ENGLISH- SPEAKING STUDENTS DURING STUDYING AT CLINICAL PHARMACOLOGY COURSE	358
<i>V. D. Moskalyuk, O. I. Holyar, M. U. Bessarab, M. O. Sokolenko</i> FEATURES TRAINING COURSE BASED ON CREDIT – MODULAR SYSTEM FOR V TH YEAR STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES AND EPIDEMIOLOGY	359
<i>Ye. P. Ortemenka</i> THE EXPEDIENCY OF USE OF DISTANCE LEARNING TO PREPARE MEDICAL STUDENTS- PEDIATRICIANS FOR THE TEST LICENSE EXAM “STEP 2”	360
<i>R. I. Sydorhuk, O. Y. Khomko, L. P. Sydorhuk, A. O. Plehutsa, R. P. Knut</i> APPLICATION OF METHODS OF STUDENTSC ACTIVE PRACTICAL STUDY IN THE SYSTEM OF MODERN HIGHER MEDICAL EDUCATION	361
<i>R. I. Sydorhuk, V. P. Polyovyy, A. S. Palyanytsya, O. Y. Khomko, R. P. Knut, B. V. Petruk, I. I. Bilyk</i> HOW ADEQUATE IS OUR CURRICULUM?	362
<i>A. S. Sydorhuk, L. I. Sydorhuk, V. D. Moskaliuk, I. I. Sydorhuk</i> ACTIVATION OF SELF-STUDY OF MEDICAL PROFILE STUDENTS WITHIN THE COMPETENCE-BASED APPROACH IN TEACHING OF THEORETICAL AND CLINICAL DISCIPLINES	363
<i>A. A. Zelynsky, V. V. Derishov, V. V. Artyomenko, S. V. Derishov</i> THE EDUCATIONAL-BUSINESS GAME ROLE IN FUTURE PHYSICIANS PRACTICAL PREPARATION QUALITY INCREASE	365
<i>І. Г. Ільницький, Г. І. Ільницький, Л. І. Білозір, О. А. Невзгода</i> ВИБІРКОВА КОМП’ЮТЕРНО-МАТЕМАТИЧНА ОЦІНКА ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ТУБЕРКУЛЬОЗУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ВИКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	366

Підп. до друку 08.05.2014. Формат 70x100/16.
Папір офсет. № 1. Гарн. "Times". Друк офсет.
Ум. друк. арк. 60,78. Обл.-вид. арк. 78,20.
Тираж 300 пр. Зам. № 102

Видавець і виготівник
ДВНЗ "Тернопільський державний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України"
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 2215 від 16.06.2005.